



Prof. Dr.
Sudi Apak

Arş. Gör.
Güneş Yılmaz

G-20 Ülkeleri ve Küreselleşme

Prof. Dr. Sudi APAK

Arş. Gör. Dr. Güneş YILMAZ

Beykent Üniversitesi, İİBF.

Özet

Dünyayı küresel olarak etkileyen krizlere karşı çözümler ülke işbirliği ile yaratılmak istenilmektedir. İktisatlaşan kurumların yanı sıra, ülkeler G-6, G-7, G-8, G-22, G-33 gruplarını oluşturmuştur. Son olarak da G-20 ile daha geniş ülke katılımı sağlanmıştır. Ekonominin yanı sıra, çevre, güvenlik, dengeli büyüme, sürdürülebilirlik ve serbest piyasa için küresel işbirliği amaçlanmıştır. Gelecekte ise küresel şartlar daha geniş katılım ile sağlanmak istenmektedir. Gelişmiş ülkelerin kendilerine sağladığı potansiyelin yanı sıra sorunları diğer ülkelere paylaşması ise yeniden yapılanmanın yönünü ve başarı olasılığını etkileyecektir.

Anahtar Sözcükler: G-20 ülkeleri, işbirliği, ortaklık paylaşımı, dünya krizleri.

Jel Sınıflaması: F41, G01, P11.

Abstract (G-20 Countries and Globalization)

The countries try to solve the world crises with the cooperation. In addition to the specialized institutions, G-6, G-7, G-8, G-22 and G-33 groups are formed. Lastly, establishment of G-20 aims to collect more countries for these purposes. Economy, environment, security, balanced growth, sustainability and free market subjects are targeted for global cooperation. In the future, global conditions are aimed to be satisfied by the larger country formations. The developed countries created a potential for themselves so far and the distribution conditions would affect the direction and the success probabilities of restructuring with others.

Key Words: G-20 countries, cooperation, partnership distribution, world crises.

Jel Classification: F41, G01, P11.

I. Giriş

Dünya bir taraftan küreselleşirken, diğer taraftan da bölgeselleşmektedir. Bu açıdan dünya üzerindeki ülkeler arasında ekonomik, siyasi ve teknolojik bağların giderek artması, ülkelerin arasındaki işbirliği hareketlerini de körüklemektedir. IMF, GATT (WTO), Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi kuruluşlar küreselleşme; AB, NAFTA, EFTA, APEC gibi oluşumlar da bölgeselleşme çerçevesindeki işbirliğini simgelemekte ise de, bu kuruluşlara ve dünyanın geleceğine yön

veren esas gücün, ekonomisi güçlü devletlerin oluşturdukları "özel gruplar" olduğu açıktır¹. Bu şekilde mütalaa edilebilecek ilk yapılanmalar, Büyük Buhran ve İkinci Dünya Savaşı facialarının ardından, dünya liderlerinin, barışı ve ekonomik işbirliğini destekleyen yeni bir dünya düzeni kurmak amacıyla bir araya gelerek

¹ Mehmet Şahin ve Bahattin Hamarat, "G10-Avrupa Birliği ve OECD Ülkelerinin Sosyo-Ekonomik Benzerliklerinin Fuzzy Kümeleme Analizi ile Belirlenmesi", <http://www.econ.utah.edu/~ehrbarec2002pdfP397.pdf>. 2002, s.2.

Bretton Woods ve Birleşmiş Milletler kurumlarını kurmalarıyla oluşturulmaya başlanmıştır². Böylece ülkeler, sorunları geride bırakarak, ekonomi, politika gibi konularda uzun süreli kalıcı ve köklü değişimler ve gelişmeler yapma konusunda ilk adımlarını atmaya başlamışlardır. Bunu takiben meydana gelen 73 Petrol Şoku ya da 73 Krizi ile de, ABD Doları altın standardından ayrılmış, petrol fiyatı aşırı yükselmiş, işsizlik ve enflasyon de artış yaşanmıştır.

Ekonomik sorunların uluslararası boyutlara taşınması neticesinde ülkeler grup oluşturmaya başlamıştır. Tarihsel gelişmeler ile G-6, G-7, G-8, G-22, G-33 grupları kurulmuştur. Son olarak da G-20 grubu oluşmuştur. Çalışmada tarihsel gelişmeler irdelenmiş, daha sonra G-20'nin oluşması, analizi, üye ülkelerin etkileri, üyelik kriterleri ve zirvelerde alınan kararlar incelenmiştir.

II. Ülke Grupları ve G-20

Bu gelişmelerle birlikte daha evvel kurulan Bretton Woods sistemi sarsılmış ve yaşanan krize karşı, önde gelen batılı sanayileşmiş ülkeler olan **Almanya, Fransa, İtalya, Japonya, İngiltere** ve ABD'nin tepkilerinin düzenlenmesi ve uyumlu hale getirilmesi amacıyla³, 1975 yılında Fransa (Rambouillet)'da devlet/hükümet başkanları düzeyinde bir toplantı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıya katılan ülkelerin

sayısı baz alınarak, biraraya gelenlere Grup Altı yani **G-6** ismi verilmiştir. Bundan bir yıl sonra 1976 yılında da G-6'lara (Group of 6), San Juan- Porto Riko'da yapılan toplantı ile **Kanada**'nın katılımı neticesinde Grup 7'ler, diğer bir ifadeyle **G-7** (Group of 7) ortaya çıkmıştır⁴.

G-7 Zirve toplantıları⁵, döviz kurları, uluslararası ticaret ve Rusya'ya (Sovyetler Birliği'ne) karşı Batı politikasının belirlenmesi gibi önemli konularda, üye ülkeler arasındaki farklılıkların ayrıntılı olarak görüşülmesine imkan tanımıştır. G-7 olarak adlandırılan grup zirvelerinin amacı ise⁶:

- Hükümetler arası işbirliğini güçlendirmek,
- Karşılıklı anlayışı geliştirmek,
- Uluslararası örgütlerin faaliyetlerini canlandırmak,
- Gelecekte karşılaşılabilecek önemli sorunların çözümü için ortak çaba sarf etmek,
- Gelişmekte olan ülkelere yönelik saha kapsamlı işbirliği girişimlerini başlatmak,
- Zirvelerde alınan kararların uygulanmasını ve verimliliğini değerlendirmek,
- Dünya para ve ticaret sistemlerinin işleyişini geliştirmek,
- Daha güvenli, sağlıklı, modern ve zengin, özgür ve huzurlu bir dünya yaratmak için birlikte çaba sarf etmek,

² "Tarihi Bir Fırsatın Değerlendirilmesi: Küresel Ekonomik ve Finansal Sistemin Yeniden Şekillendirilmesine İlişkin Üç Ülke", IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'ın Konuşma Metni, 2 Ekim 2009, Çırağan Sarayı, <http://www.imf.org/external/long/turkish/np/specehes/2009/100209t.pdf>, s.1.

³ **G-7 (G-8) Ülkeleri**, www.dtm.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../g7.doc, s.1.

⁴ **G-20 Tarihçesi**, <http://www.ansiklopedia.org/G20>.

⁵ Çeşitli tarihlerde ülkeler arasında oluşturulan çok sayıda gruplaşma mevcut olup, bunlardan çalışmada yer alanlar dışında önemli bazıları, G-10, G-15, G-22, G-24, G-30, G-77 olarak adlandırılmaktadırlar.

⁶ **G-7 (G-8) Ülkeleri**, www.dtm.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../g7.doc, s.1-2.

- Uluslararası uyuşmazlıkları çözme ve önlemedeki kapasitesini güçlendirmek suretiyle birleşmiş milletleri yeniden canlandırmak için işbirliği yapmak, şeklinde sıralanabilir.

G-7 zirveleri her yıl sayılan bu amaçları gerçekleştirmek üzere yapılırsa da, alınan kararların her zaman önemli ve etkili olmayabileceği tespit edilebilmektedir. Genel olarak ekonomik ve siyasi riskler konu alınarak yapılan G-7 zirve toplantılarının konusu, yıldan yıla genişlemiş, konu dahiline “enerji ve çatışma bölgeleri, terörizm, nükleer silahlar, demokrasi, insan hakları, çevre, salgın ve bulaşıcı hastalıklar” gibi sorunlu konular alınmıştır. Ayrıca G-7 zirvelerinde alınan kararlar, Dünya Bankası, IMF, OECD, NATO gibi uluslararası kuruluşların politikalarının yönlendirilmesinde önemli bir rol de üstlenmiştir.

1977- 1991 yılları arasında G-7'nin üye sayısı sabit kalmış, 1991'den sonra Rusya, G-7 üyeleriyle, Zirve Sonrası Diyalog adı altında biraraya gelmiş, 1994 yılındaki Napoli Zirvesi'nden sonra ise, “*Siyasi 8*” adı altında toplantılar düzenlenmişlerdir. ABD (Denver) Zirvesi'nde Rusya ilk kez, mali/ekonomik konular dışındaki görüşmelere katılmış ve 1998'deki Birmingham Zirvesi'nde G-8 (Group of 8) tam anlamıyla oluşmuştur. Önceleri, makroekonomi yönetimi, uluslararası ticaret ve gelişmekte olan ülkelerle işbirliği, daha sonraları ise Dogu-Batı ekonomik ilişkileri, enerji ve terör konuları gündemde yerini almıştır. İstihdam, çevre, suç ve uyusturucu, insan hakları, bölgesel güvenlik ve silahsızlanma, vb siyasi ve güvenlik içerikli alanlar devreye sokulmuştur⁷.

⁷ G-20, <http://www.turkcebilgi.com/g20/> ansiklopedi.

Bu dönemde G-8 ve bu grup dışındaki 14 ülke üyelerinden oluşan G-22 oluşturulmuştur. Grup 22 (Group of 22) veya Willard Grup olarak adlandırılan grup, 1997 yılında APEC⁸ (Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği)'in liderleri tarafından ilan edilmiştir. G-22'de amaç, küresel finansal sistemin iyileştirilmesinde tekliflerde bulunmak üzere, Merkez Bankası Guvernörleri ve Maliye Bakanları tarafından görüşmelerin yapıldığı toplantılar düzenlemektir. G-22 ilk toplantısını 1998 yılında Washington'da yapmış ve toplantıda uluslararası finansal sistemin ve sermaye piyasalarının istikrarı değerlendirilmesi yapılmıştır. G-22'nin toplanma amacı, yükselen piyasa ülkelerini etkileyen mali krizlerin küresel yönlerinin çözümü amacıyla, G-7 ülkelerinden olmayanları da bu toplantı ve kararlara dahil etmektir. G-22'nin yerini ilk önce 1999 yılının sonlarında G-33 (Group of 33) ise; daha sonra da G-20 almıştır⁹. G-33, 1999 yılında varlık kazanmış bir uluslararası gruplaşma olup, dünyanın 33 önde gelen ulusal ekonomi-

⁸ APEC (Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği), 21 üye ülke ekonomisinden oluşmaktadır. Bunlar: Avustralya, Brunci, Kanada, Endonezya, Japonya, Kore Cumhuriyeti, Malezya, Yeni Zelanda, Filipinler, Singapur, Tayland, ABD, Çin Halk Cumhuriyeti, Çin (Hong Kong), Çin (Taipei), Meksika, Papua Yeni Gine, Şili, Peru, Rusya ve Vietnam'dır.

APEC, bölgesel ticaretin ve yatırımın serbestleştirilmesi ve kolaylaştırılması üzerine işbirliği yapmak üzere kurulmuştur. APEC'in amacı, Asya- Pasifik topluluğunu kuvvetlendirmek ve bölgede ekonomik büyüme ve refahın arttırılmasını sağlamaktır. APEC üyelerinin büyüklükleri, yaklaşık olarak dünya nüfusunun %40'ına, dünya GSYİH'sının %54'üne ve dünya ticaretinin de %44'üne tekabül etmektedir (<http://en.wikipedia.org/wiki/G22>)

⁹ Group of 22, <http://en.wikipedia.org/wiki/G22>

lerini kapsamaktadır. G-33'ü oluşturan ülkeler, Arjantin, Avustralya, Belçika, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Fildişi Sahili Cumhuriyeti, Mısır, Fransa, Almanya, Hong Kong (özerk bölge), Hindistan, Endonezya, İtalya, Japonya, Malezya, Meksika, Fas, Hollanda, Polonya, Rusya, Suudi Arabistan, Singapur, Güney Afrika, Güney Kore, İspanya, İsveç, İsviçre, Tayland, Türkiye, ABD ve İngiltere'dir. Grup, ilk toplantısını 1999 yılında Almanya'da gerçekleştirilmiştir¹⁰. 1999 yılının sonunda grubun yerini G-20 almıştır.

Konumuzu ihtiva eden 20'ler Grubu ya da Grup 20 kısa adı ile **G-20** (The Group of Twenty)¹¹, 1999 yılında, küresel ekonomide temel konuların tartışılması amacıyla önemli sanayileşmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Governörleri tarafından kurulmuş bir gruptur. G-20'nin açılış toplantısı 15-16 Aralık 1999 tarihinde, Alman ve Kanadalı Maliye Bakanlarının ev sahipliğinde Berlin'de yapılmıştır¹². Kısaca Grup 20'yi, sanayileşmiş ve yükselen 20 ülkenin üye olduğu uluslararası bir organizasyon olarak da tanımlamamız mümkündür¹³.

20'ler Grubunun kurulma amacı, hem 1990'ların sonlarının finansal krizlerine hem de küresel ekonomik diyalog ve yönetimine yeterince dahil edilmeyen temel yükselen- piyasa ekonomilerinin önemini ve bunların da kararlara dahil edilmesi gerektiğinin anlaşılması olarak belirtilebilir. Bu açıdan G-20, uluslararası finansal

mimarinin güçlendirilmesine katkıda bulunarak ve ulusal politikalar, uluslararası işbirliği ve uluslararası finansal kurumlar üzerinde diyalog fırsatları sağlayarak, yer kürenin genelinde büyümeyi ve kalkınmayı desteklemeye yardım etmektedir.

G-20'nin elde ettiği başarılarından bahsetmek gerekirse; 1999'dan beri finansal krizlerle ilgilenmek ve saldırgan finansmanla mücadele, finansal sistemin kötüye kullanımının azaltılması, büyümeyle ilgili politikalar hakkında anlaşma dahil, belirli bazı konularda ilerleme sağlamaktadır. G-20 aynı zamanda, saldırgan finansman ve kirli para ile mücadele, mali politikanın saydamlaştırılması gibi alanlarda, grubun üyeleri tarafından tespit edilen model arasından uluslararası olarak kabul edilen standartların uyumunu sağlamayı da amaçlamaktadır. Bu amaçlar vergi kaçırma dahil, yasa dışı faaliyetler ve finansal sistemin kötüye kullanılmasıyla mücadele etmektir. Ayrıca G-20 uluslararası finansal mimarinin iyileştirilmesi hakkındaki konularda önemli bir rol de oynamaktadır.

G-20'de Başkanlık ve Önceki G-20 Başkanları:

OECD, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kurumlardan ayrı olarak G-20'nin (G-7 gibi) kendisine ait devamlı personeli bulunmamaktadır. G-20 başkanlığı üyeler arasından sırasıyla değişmekte ve her yıl farklı ülkeden seçilmektedir. 2009 yılında G-20 başkanlığı İngiltere'de olup, 2010'da ise Güney Kore'de olacaktır. Görevdeki başkan kendi dönemi boyunca, toplantılar düzenlemek ve grupların çalışmalarını koordine etmek üzere, geçici bir sekreteryaya kurmaktadır.

Önceki G-20 başkanlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1999-2001- Kanada, 2002- Hindistan, 2003- Meksika, 2004- Almanya, 2005- Çin,

¹⁰ **Group of 33**, http://en.wikipedia.org/wiki/G33_industrialized_countries.

¹¹ G-20 konusundaki bilgiler için bkz. **About G-20**, http://www.g20.org/about_what_is_g20.aspx.

¹² **What is the G-20?**, http://www.g20.org/about_working_groups.aspx.

¹³ **G-20 Tarihiçesi**, <http://www.ansiklopedia.org/G20>.

2006- Avustralya, 2007- Güney Afrika, 2008- Brezilya, 2009- İngiltere'dir.

G-20'nin G-7'den Farkı:

G-7 yukarıda da belirttiğimiz üzere başlıca 7 sanayileşmiş ülkenin (Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, İngiltere ve ABD) bir gayri resmi forumu olarak 1976 yılında kurulmuştur. G-7 müzakere yönetmekte ve ülkelerin benzer çıkarları temellinde mevcut ekonomik konularda anlaşma sağlamaya çabalamaktadır.

G-20 ise 1999 yılında kurulmuş olup, sistematik olarak önemli sanayileşmiş ve yükselen piyasa ekonomilerinin çeşitli çıkarlarını dile getirmektedir. G-20, kendi coğrafi bileşiminden dolayı (üyeleri bütün kıtalardan alınmıştır) ve küresel nüfusun geniş bir parçasına sahip olması (2/3'ü) ve dünya GSMH'sinin yaklaşık %90'ına sahip olmasından dolayı yüksek seviyeli bir temsil edilebilirliği ve meşruluğu bulunmaktadır.

G-20 Kararlarına Üye Ülkelerin Etkisi:

Yorum, görüş ve önlemlerin kabul edilmesi ile ilgili uzlaşma sağlanması G-20 faaliyetlerinin temel ilkesidir. Sabit oy imtiyazlı hisse senedine veya ekonomik kritere dayanan resmi oy veya kararlar yoktur. Her G-20 üyesi, G-20 faaliyetinde etkin bir rol almakla bir "söz" hakkına sahiptir.

G-20 Üyelik Kriterleri:

G-20 tarzında bir oluşumda, grubun faaliyetleri ve faaliyetlerin sürekliliğini sağlamak için ülke sayısının sabit ve sınırlı olması özellikle önemlidir. G-20 üyeliği için resmî bir kriter olmayıp, grubun bileşimi kurulduğundan beri değişmeden kalmıştır. G-20'nin amaçları göz önüne

alındığı vakit, uluslararası finansal sistem için, sistemsel öneme sahip bölgeler ve ülkelerin üyeliğe dahil olması önemli kabul edilmiştir. Coğrafi denge ve nüfus göstergesi de bunda önemli bir rol oynamıştır.

2007 yılının ikinci yarısından itibaren ABD finans piyasalarında baş gösteren ve kısa sürede bütün dünya ekonomilerini etkisi altına alan küresel mali kriz ile, dünyanın her yerinde varlık piyasalarında yaygın satışlar olmuş ve sayısız vatandaşın tasarruflarında da büyük kayıplar yaşanmıştır. Küresel ekonomik faaliyette ve küresel ticarete II. Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen en keskin düşüşler bu krizle yaşanmıştır. OECD ülkelerinde işsizlik, savaş sonrasında görülen en yüksek düzeye ulaşmıştır. Düşük gelirli ülkelerde ise yaklaşık 90 milyon insan kriz nedeniyle yoksulluğa itilmiştir¹⁴. İşte böyle bir ortamda da ülkeler arasında ve yukarıda ayrıntılı olarak ele alınan gruplaşmaların önemi, ağırlığı ve rolü artmıştır. Bunun üzerine son dönemde peş peşe yapılan toplantılarla, krizden çıkma yolları ve ekonomide tekrar sürdürülebilir bir büyüme için yapılması gerekenler karara bağlanmakta ve tedbir önlemleri alınmaktadır.

G-20 zirvesi adı altında yapılan toplantılar da bu açıdan önem kazanmış ve toplantılarda alınan tedbirler ve kararların üye ülkeler ve uluslararası kurumlar tarafından uygulanması önerilmiştir.

G-20 toplantıları her yıl düzensiz bir şekilde bir ülkenin dönem başkanlığında gerçekleştirilmektedir. 20 Grubu ülkelerin ilk toplantısı ise, 1997 Güneydoğu Asya ve

¹⁴ "Tarihi Bir Fırsatın Değerlendirilmesi: Küresel Ekonomik ve Finansal Sistemin Yeniden Şekillendirilmesine İlişkin Üç İlke", IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'ın Konuşma Metni, s.2,4.

de Rusya krizlerinden sonra, küreselleşme sürecini geliştirmekte olan ülkeler olmadan yönetimin zorluğu ortaya çıkınca, 1999 yılında gerçekleşmiştir¹⁵. G-20 zirve toplantıları, küresel krizin bugünkü etkileriyle mücadele etmek ve yarın bir daha çıkmasını engellemek için yapılması gerekenleri tartışmak ve kalıcı küresel işbirliği yollarının aranması açısından büyük önem taşımaktadır¹⁶. Ancak belirtilmesinde fayda vardır ki, son finansal krize kadar G-20'nin etkinliği ikinci planda kalmış, küresel ekonominin seyri ile ilgili konular daha çok G-7 ve G-8 zirvelerinde ele alınmıştır. Bu önemin anlaşılmasında ABD'deki finansal krizin dünya ölçeğinde etkisini artırması ve 15 Eylül 2008'de Lehman Brothers isimli dünyanın önde gelen finans kuruluşunun batması ağırlıklı rol oynamıştır diyebiliriz. Ayrıca dünya ekonomisindeki dinamikleri Batı'nın tek başlarına yönlendiremeyeceğinin anlaşılması ile küresel ekonomide yükselişe geçen geliştirmekte olan ülkelerin yardımına olan ihtiyacı da arttırmıştır. Bu süreçte Çin, Hindistan gibi ülkeler başta olmak üzere, Batı'nın "diğerleri" olarak tabir ettiği ekonomilerin küresel sisteme ilişkin kararlarda yer alması gerektiği bilinci de doğmuş ve bu anlayış G-20 toplantılarının ve kararlarının önemini daha da arttırmıştır¹⁷.

¹⁵ Güven SAK, "G-8 Artı 5 Değil G-20 Olması Başarıdır", *Referans Gazetesi*, 14.11.2008.

¹⁶ Küresel Kriz Çalışma Grubu, "Küresel Krizden Çıkış Arayışları: G-20 Zirvesinde Türkiye Ne Yapmalı?", http://www.tepav.org.tr/tur/admin/dosyabul/upload/pn_g20.pdf, s.2.

¹⁷ Mustafa Kutlay, "G-20 Pittsburg Zirvesi: Küresel Ekonomik Dengelerde Değişime Doğru (mu?)", <http://www.usakgundem.com/yazar/1253/g%E2%80%9320-pittsburgh-zirvesi-k%C3%BCresel-ekonomik-dengelerde-%C4%9Fi%C5%9Fime-do%C4%9Fru-mu.html>.

15 Kasım 2008'de Washington'da toplanan G-20 toplantısında, mali piyasaların şeffaflığı ve hesap verilebilirliğini güçlendirme, mali piyasa düzenlemelerini küresel anlamda genişletme ve küresel mali kurumları, güçlendirilmiş çok taraflı işbirliği yoluyla bir reformdan geçirme kararları alınmıştır¹⁸. Bunların yanı sıra G-20 Washington Zirvesi, küresel ekonomik sorunların çözümünde ortak karar mekanizmaları ve yeni küresel finans merkezlerinin oluşturulmasının, altın standartlarının baz alınacağı yeni para sistemlerinin, 1944'te doların rezerv para kabul ediliği Bretton Woods sisteminin de ele alındığı bir toplantı olmuştur.

Yine 15 Kasım 2008 tarihli G-20 toplantısında, Maliye Bakanları ülke liderleri tarafından aşağıdaki 5 alanda ilerleme sağlama konusunda görevlendirildiler¹⁹:

- Şeffaflığı ve hesap verilebilirliği,
- Sağlam düzenleme artışı,
- Finansal piyasalarda bütünlüğü teşvik,
- Uluslararası işbirliğini güçlendirmek,
- Uluslararası finansal kurumları düzeltme.

2-3 Nisan 2009 tarihinde Londra'da toplanan G-20 Zirvesinden önce, bazı temel konular üzerinde anlaşmaya varmak için toplantılar yapılmıştır. G-20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları toplantısında, serbest ticareti sürdürme ve her türlü korumacılıkla mücadele, büyümeyi düzeltmek için gerekli çabaların sürdürülmesi, gerekli olduğu sürece Merkez Bankalarının genişlemeci politikalarını sürdürmesi ve IMF'nin kaynaklarının

¹⁸ <http://www.abvizyonu.com/ekonomi/g20-zirvesi-oncesi-eurochambers-ortak-aciklamasi-kuresel-kriz-hepimiz-sorumlulugu.html>.

¹⁹ **About G-20**, http://www.g20.org/about_what_is_g20.aspx.

acilen yükseltilmesine ihtiyaç olduğu konularında anlaşmaya varılmıştır. Ayrıca bankaların kredi vermelerini likidite desteği, sermaye desteği ve sorunlu varlıklara çözüm bulma, önemli bütün finansal kuruluşların, piyasaların ve enstrümanların düzenlenmesi ve yönetimi, uluslararası bankacılık kurallarının değiştirilmesi ile krizleri çözmek ve önlemek için güçlendirilmiş uluslararası işbirliğiyle denetim kuralları oluşturulması konularında da görüş birliği sağlanmıştır²⁰.

Londra'da yapılan G-20 zirve toplantısı, 15 Kasım 2008 tarihinde Washington'da yapılan zirve toplantısında alınan kararların sonuçlarının ve bugüne kadar olan gelişmelerin değerlendirildiği ikinci G-20 Zirvesi niteliğindedir. Londra zirvesinde, sürdürülebilir ekonomik kalkınma, yüksek istihdam ve fakirliğin azaltılması yolunda atılan adımlarda nasıl bir ilerleme kaydedildiği değerlendirilmiştir²¹. Yine zirvesinde, küresel mali krizle mücadele kapsamında, IMF gibi çok uluslu kuruluşlar üzerinden ekonomiye yaklaşık 1,1 trilyon dolar kaynak aktarılması kararı verilmiştir. Bu kapsamda zirvede, ekonomik sorunlar yaşayan ülkelere yardım edilmesi için 500 milyar dolar ayrılması, IMF'nin sahip olacağı ve dünyanın en fakir ülkelerinin yararlanabileceği kaynak miktarının da 250 milyara çıkarılması kararı da verilmiştir. Böylece IMF'nin ekonomik sorunlar yaşayan ülkelere daha fazla yardım edebilmesi hedeflenmiştir. Yine IMF'ye aktarılmasına karar verilen kaynakların 40 milyar dolarını Çin'in, 100 milyar dolarını Avrupa Birliği'nin, 100 milyar dolarını da

Japonya'nın karşılayacağı belirtilmiştir. G-20 ülkeleri ayrıca ticareti de küresel düzeyde arttırmak için 250 milyar dolar harcamaya taahhüdünde bulunmuşlardır. Bunlara ilave olarak, çeşitli uluslararası kalkınma bankalarının, dünyanın en fakir ülkelerine toplam 100 milyar dolar kredi verebileceği de vurgulanmıştır. Yine IMF, rezervlerindeki altının bir bölümünü satarak 6 milyar dolar gelir elde etme ve bu geliri ile de dünyanın en fakir ülkelere kredi akışını arttırmak için kullanma kararı alınmıştır. Zirvede G-20 ülkeleri ayrıca "vergi cennetleri" olarak adlandırılan ve dünyanın geri kalanı ile mali işbirliği içinde olmayan gizli bölgelere yaptırım uygulanması ve mali piyasaların küresel düzeyde daha sıkı denetlenmesi üzerinde anlaşma sağlamıştır. Hedge fonların ve kredi derecelendirme kuruluşlarının da daha yakından denetlenmesi kararlaştırılmıştır. Bankaların da, portföylerindeki riskli varlıklardan arındırılmaları yolunda ortak bir anlayış benimsemeleri gerektiği fikri doğmuştur²².

III. G-20 Pittsburg Zirvesinin Önemi ve Zirvede Alınan Kararlar

G-20 Zirve toplantılarının önemi yukarıda da belirtildiği üzere, ABD'deki finansal krizin dünya ölçeğinde etkisini arttırması ve 15 Eylül 2008'de Lehman Brothers isimli dünyanın önde gelen finans kuruluşunun batması ile ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra dünya ekonomisindeki dinamikleri, Batı'nın tek başına yönlendiremeyeceğinin anlaşılması ile de

²⁰<http://www.timeturk.com/haberdetay.asp?Newsid=63081>.

²¹ A. Botan Berker, "G20 Londra Zirvesine Doğru Global Ekonomik Büyümenin Canlandırılması Zirvesi", www.icem.org/tr/78-ICEM-InBrief/3059, 14 Mart 2009.

²² G 20 Londra Zirvesi, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/1673-g20-londra-zirvesi.html>; Bahadır Kaleağası, G-20 Zirvesi ve Türkiye'nin Stratejik Önemi, 7 Nisan 2009, <http://www.siyasaliletisim.org/index.php/ariv/yorum/522-g-20-zirvesi-ve-tuerkiyenin-stratejik-oenemi.html>.

küresel ekonomide yükselişe geçen gelişmekte olan ülkelerin yardımına olan ihtiyaç artmış, bu da gelişmekte olan ülkeleri de bünyesinde barındıran G-20'nin önemini arttırmıştır. Bu süreçte Çin, Hindistan gibi ülkeler başta olmak üzere, Batı'nın "diğerleri" olarak tabir ettiği ekonomilerin küresel sisteme ilişkin kararlarda yer alması gerektiği bilinci de doğmuş ve bu anlayış G-20 toplantılarının ve kararlarının önemini daha da arttırmıştır²³.

G-20 Pittsburg Zirvesi'nde alınan kararların bir kısmını küresel ekonomide değişen güç dengelerinin kabul edilmesi olarak yorumlamamız mümkündür. Zira Zirve'de "**küresel mimarının 21. yüzyılın ihtiyaçlarına göre reforma tabi tutulmasının gerekli olduğu**" vurgulanmış, bu kapsamda G-20'nin küresel ekonomik koordinasyon ve işbirliğinde bundan sonra temel platform olacağı da ilan edilmiştir. Diğer bir ifadeyle bundan önce G-7 ya da G-8 çerçevesinde çözülmeye çalışılan sorunlar, bundan sonra Çin, Hindistan, Türkiye, Brezilya, Güney Afrika gibi ülkelerin bulunduğu G-20 platformunda tartışılacak ve ortak karara bağlanacaktır²⁴. Yine Zirvede kriz sonrası dönemde küresel ekonomi ve finans sisteminin yeniden şekillendirilmesi görevi yerine getirilirken

²³ Mustafa Kutlay, "**G-20 Pittsburg Zirvesi: Küresel Ekonomik Dengelerde Değişime Doğru (mu?)**", <http://www.usakgundem.com/yazar/1253/g%E2%80%9320-pittsburgh-zirvesi-k%C3%BCresel-ekonomik-dengelerde-%C4%9Fi%C5%9Fime-do%C4%9Fru-mu.html>.

²⁴ Mustafa Kutlay, "**G-20 Pittsburg Zirvesi: Küresel Ekonomik Dengelerde Değişime Doğru (mu?)**", <http://www.usakgundem.com/yazar/1253/g%E2%80%9320-pittsburgh-zirvesi-k%C3%BCresel-ekonomik-dengelerde-%C4%9Fi%C5%9Fime-do%C4%9Fru-mu.html>

izlenecek yollar, 3 ilke halinde belirtilmiştir²⁵:

- İlk olarak, uygulanacak politikalar konusunda uluslararası işbirliğinin sağlanmasının şart olduğu belirtilmiştir.

- İkinci olarak, finansal istikrarın sağlanabilmesi için düzenleme ve denetim faaliyetlerinin iyileştirilmesi gerektiği de vurgulanmıştır.

- Son olarak da, uluslararası para sisteminin daha istikrarlı hale gelmesi gerektiği de ifade edilmiştir.

G-20 Londra Zirve toplantısından sonra gerçekleştirilen 24-25 Eylül 2009 tarihli G-20 Pittsburg Zirvesi'nde²⁶, 21. yüzyıl küresel ekonominin ihtiyaçlarını görüşmek, bunun için gerekli politikaların, düzenlemelerin ve reformların kabul edilmesi ve Londra Zirvesi'nden itibaren katedilen ilerlemenin gözden geçirilmesi için sanayileşmiş ve gelişmekte olan 20 ülke bir araya gelmiştir. Pittsburg Zirvesinde, "**güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin yeniden sağlanması**" amaçlanmış ve tüm dünyaya yayılan krizi durdurmada gerekli kaynakları artırma ortak kararı çıkmıştır.

Grup ülkelerinin zirvede anlaşma sağladıkları hususlar genel olarak aşağıdakilerden ibarettir:

- Daha sürdürülebilir ve dengeli küresel büyümeyi gerçekleştirmek için "birlikte hareket etmek" ve bunu gerçekleştire-

²⁵ "**Tarihi Bir Fırsatın Değerlendirilmesi: Küresel Ekonomik ve Finansal Sistemin Yeniden Şekillendirilmesine İlişkin Üç İlke**", IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'ın Konuşma Metni, s.2.

²⁶ G-20 Pittsburg Zirvesi hakkında yapılan açıklamalarda yararlanılan kaynak için bkz. **The Pittsburg Summit 2009, Leaders' Statement: The Pittsburg Summit**, September 24-25, 2009, <http://www.pittsburgsummit.gov/mediacenter/129639.htm>.

mede gerekli politikaların piyasaya sürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

- Daha sürdürülebilir ve dengeli büyüme modelinin ülkeler genelinde kurulmasına, talebin kamudan özel kaynaklara kaydırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yeterli ve dengeli küresel talep sağlamak için fiyat istikrarı ile tutarlı makro ekonomik politikaları benimsemeyi ve varlık ile kredi kartlarında iniş ve çıkışları önleyecek politikaları benimsemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Yine özel talebi arttıracak ve uzun vadede büyüme potansiyelini güçlendirecek yapısal reformları devreye sokmak gereklidir.

- Zirvede, **“Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi (Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth)”** konusunda grup ülkeleri anlaşma sağlamış olup, grup ülkelerin politikalarının birlikte uygun hale getirilmesi ve politikalarının daha sürdürülebilir ve dengeli büyüme ile uygun olup olmadığının değerlendirilmesi konusunda ortak hareket edilmelidir.

- Banka ve diğer finansal kurumlar için düzenleyici sistemin, krize yol açan aşırılıkları durdurmada yeterli olup olmadığının tespit edilmesi gereklidir. Bankacılık sisteminde dikkatsiz ve sorumsuz davranışlara izin de verilmemelidir.

- Sermaye standartlarını yükseltmek, aşırı risk almaya yol açan uygulamaları önlemek amacıyla güçlü uluslararası karşılık standartları uygulamak, türev piyasadaki, fazla karşılıkları düzene sokmak ve küresel çaplı büyük firmaların, aldıklarını açıkladıkları riskleri zapt eden daha güçlü araçlar meydana getirmek için ortak hareket edilmelidir.

- 21. yüzyılın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla küresel mimarinin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

- G-20'nin, grup ülkelerinin uluslararası ekonomik işbirliği için temel forum olduğu kararlaştırıldı. G-20 ülkeleri, zirvede büyük yükselen ekonomileri içine alan ve ekonomilerin gelişmesini koordine etmek ve izlemek amacıyla **“Finansal İstikrar Kurulu”** kurmuştur.

- IMF ve Dünya Bankası'nın oy kotaları yeniden düzenlenerek IMF'de “en az %5”, Dünya Bankası'nda “en az %3” oranında oy hakkının “aşırı temsil edilen gelişmiş ülkelere, az temsil edilen gelişmekte olan ülkelere aktarılacağı” karar verilmiştir. Ayrıca “IMF Yeni Borç Alma Düzenlemeleri (IMF New Arrangements to Borrow (NAB))” ekonomiyi genişletici ve canlandırıcı rol oynaması açısından, 500 milyon doların IMF'ye teslim edilmesine karar verilmiştir. Dünya Bankasına, iklim değişikliği ile gıda güvenliği gibi problemlere, ki bunların doğası gereği küresel olarak koordineli hareket etmeyi gerektirmektedir, cevap vermede rol gösterici rol üstlenmesi konusunda çağrıda bulunmuş ve bunlara gerekli ve yeterli kaynak aktarımı konusunda da anlaşmaya varılmıştır.

- Yasadışı dış akımları kıskaç olarak, dünyanın en fakirleri arasında gıda, yakıt ve finans kaynaklarından faydalanmanın artırılması için yeni adımlar atılması gereklidir.

- 4 milyonun üzerinde insan, eğitimden, sermaye ve teknolojiden yoksun kalmakta olup, bunların küresel ekonomiye katkıları da yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla gelişmekte olan ve yükselen ekonomilerdeki yaşam standartlarının ve verimliliğinin, gelişmiş ve ilerlemiş ekonomiler düzeyine çıkartmak için gereksinim duyulan politik ve kurumsal değişiklikleri gerçekleştirmek konusunda birlikte hareket edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda da Dünya Bankası tarafından, dü-

şük gelirli olarak ilan edilen ülkeler için **“Gıda Güvenlik İnsiyatifi (Food Security Initiative)”**ni destekleyen yeni bir güven fonu geliştirilmesine karar verildi.

- En yoksullar için hedeflenen desteğin sağlandığı verimsiz fosil yakıt²⁷ sübvansiyonlarını orta vadede sona erdirmek ve modernleştirmek gereklidir. Zira verimsiz fosil yakıt sübvansiyonları, ziyankâr tüketim, temiz enerji kaynaklarına yatırımın engellenmesi ve iklim değişikliği tehdidi-ne sebep olmaktadır.

- Grup ülkelerinde enerji piyasasının şeffaflığının ve piyasa istikrarının sağlanması gereklidir.

- Korumacılıkla mücadele etmek gereklidir. 2010 yılında, Doha Round'un getirilmesi başarılı bir sonuca ulaşmak için taahhüt edilmektedir.

- Haziran 2010'da Kanada'da ve Kasım 2010'da Kore'de toplanma konusunda anlaşma da sağlanmıştır. Bunun yanı sıra bundan sonra yılda bir kere ve 2011 yılında da Fransa'da toplanılmasına karar verilmiştir.

Zirvede küresel ekonominin büyümesi ve yaşanmakta olan krize tepki konusunda koordine etmekte olduğumuz çabanın başarısının, daha güçlü sürdürülen ve daha sistematik uluslararası işbirliğini arttırmakta olduğu da belirtilmiştir. Yine kısa sürede belli bir iyileşme sağlanıncaya kadar, ekonomik faaliyetleri destekleyen uyarıcı programlara devam edilmesi gerektiği de vurgulanmış ve ancak iyileşmenin tamamen güvenli, sağlam hale geldiği zaman, uygulanmakta olan olağandışı

²⁷ “Fossil fuel” kelimesinin Türkçe karşılığını “fosil yakıt” oluşturmakta olup, kavramı petrol, kömür yada doğal gaz gibi, daha önceki jeolojik zamanlarda canlıların hidrokarbon birikimlerinden elde edilen yakıt olarak tanımlamamız mümkündür. (<http://www.seslisozluk.com/?word=fossil+fuel&sbT=Search&ssQBy=0>)

mali, parasal ve finansal sektör desteklerin geri çekilebileceği ve bunun için de şeffaf ve güvenilir bir sürecin geliştirilmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Zirvede IMF, dünyada büyümenin 2009 yılında süreceği ve 2010 yılının sonuna kadar da yaklaşık olarak %3 artacağı değerlendirilmesini yapmıştır. Zirvede G-20 ülkelerinin amacının, **“dünyanın yüksek, sürdürülebilir ve dengeli büyümeye geri dönmesi”** olduğu açıkça dile getirilmiştir. Bu amaca ulaşmak için de gerekli politika önlemlerinin devreye sokulacağını, G-20 ülkeleri taahhüt etmiş bulunmaktadır. Bunun için de “ortak çalışmaya” ihtiyaç olduğu tekrar vurgulanmıştır. Zirvede, devreye sokulan politikaların, ülkeler genelinde büyüme düzeyi ve modelinde önemli kılmaldanmalara sebep olduğu, çok sayıda ülkenin iç talebi ve küresel faaliyetleri arttırmak ve dengesizlikleri azaltmak konusunda önemli adımlar attığı, bazı ülkelerin ise özel tasarruflarını arttırmasının kamu tasarruflarını arttırması ile mümkün olabileceği ifade edilmiştir. Yine devamında, güçlü bir iyileşme sağlamak için, özel iç talebi besleyen, küresel kalkınma açığını daraltan ve uzun vadede büyüme potansiyelini güçlendiren kesin yapısal reformlara ihtiyaç duyulduğu, bunlara ilave olarak da yeterli ve dengeli küresel talep için gerekli makro ekonomik politikalar kararlaştırılırken, küresel ekonominin farklı tarafları arasında karşılıklı ayarlamalara ihtiyaç duyulduğu da belirtilmiştir. Yükselen piyasalarda ve gelişmekte olan ülkelerde yaşam standartlarını yükseltmenin, küresel ekonomide sürdürülebilir büyüme elde etmede kritik bir unsur olduğu da ayrıca ifade edilmiştir. Bunun için de bu Pittsburgh Zirvesinde, **“Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi”**nin uygulanmaya başladığı belirtilmiştir. Çerçevenin uygulanmasında, hedeflenen amaçlar doğrultusunda bir yöntem geliştire-

rilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bunun için de IMF'den analizleri ile yardım etmesi ve Dünya Bankasından da küresel büyümenin tekrar dengelenmesi sürecinde tavsiyede bulunması gerektiğinin de altı çizilmiştir.

Ayrıca Pittsburg Zirvesinde, düzenli müzakerelerin, makro ekonomik politikalarda işbirliğini güçlendirmenin, yapısal politikalarda uygulama değişikliklerinin sağlıklı bir küresel ekonomi temin edeceği inancında olduklarını grup ülkeleri dile getirmişlerdir.

Pittsburg Zirvesinde yapılan açıklamalara "ilave" niteliğinde aşağıdaki açıklamalar da yapılmıştır:

- Ekonomik kriz, sorumluluğa dayalı sürdürülebilir bir küresel ekonomik faaliyet gerçekleştirilmesi ile ilgili yeni bir çağın açılmasının önemini ispat etmektedir. Mevcut kriz, ülkelerin büyüme ve refahlarının birbirine bağlı olduğunu ve dünyanın hiç bir ekonomisinin kendi kendine kapalı bir duvar çekmemesi gerektiğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

- 20 Grubu ülkeleri, dengeli büyüme ile uyumlu, ekonomik, sosyal ve çevresel stratejiler ve sağlam bir finansal sistem ve etkin bir uluslararası işbirliği aracılığıyla, ulusların genelinde dengeli büyüme ile, insanlar için daha kapsamlı bir refah sağlama amacını taşımaktadırlar.

- 20 Grubu ülkeleri, belirli temel kurların esas alınması ve aşağıda belirtilen temel değerlere saygı duyulması konularında taahhütte bulunmaktadırlar:

* G-20, uzun vadeli ekonomik amaçlara hizmet eden ve sürdürülemez küresel dengesizlikleri engellemeye yardım eden, sağlam makro ekonomik politikaları sağlama sorumluluğu altındadır.

* G-20, serbest piyasayı desteklemek, adil ve şeffaf rekabeti teşvik etmek ve

ülkelerin genelinde girişimcilik ve yenilik sağlamak bakımından **korumacılığı reddetme** sorumluluğuna sahiptir.

* G-20, uyumlu kurallar ve teşvik tedbirleri ile finansal piyasalarla diğer piyasaların doğruluğa, sağlamlığa ve şeffaflığa dayanan fonksiyonunu ve sürdürülebilir ekonomik performans için kaynakların etkin dağıtımını destekleyen işletmeleri cesaretlendirme sorumluluğu altındadır.

* G-20, finansal piyasaların gözetim, şeffaflık ve hesap verilebilirliğini güçlendirerek hane halkları, işletmeler ve verimli yatırımların ihtiyaçlarına hizmet etme sorumluluğuna sahiptir.

* G-20, sürdürülebilir tüketim, üretim ve kaynak kullanımı yoluyla çevreyi koruma ve iklim değişikliği ile mücadele etme konularında geleceğin güvenceye alınması sorumluluğu altındadır.

* G-20, eğitim, staj, insanî çalışma koşulları, sağlık hizmetleri ile sosyal güvenlik ağı desteği sağlayarak ve yoksullukla, ayrımcılıkla ve sosyal dışlanışlığın her türlü ile mücadele ederek, insanlar için yatırım yapma sorumluluğu altındadır.

* G-20, zengin-fakir tüm ekonomilerin, ekonomik büyümenin faydalarının geniş çapta ve adil paylaşıldığı, sürdürülebilir ve dengeli bir küresel ekonomiyi inşaa etmede ortak olduklarını kabul etme sorumluluğu altındadır. Ayrıca uluslararası düzeyde kabul edilen kalkınma hedeflerini de üstlenme sorumluluğundadır.

* G-20, küreselleşmenin yeni sıkıntı ve zorlukları ile dünya ekonomisindeki değişiklikleri yansıtan bir uluslararası ekonomik ve finansal yapının sağlanması konusunda sorumluluğa sahiptir.

Sonuç olarak G-20 Pittsburg kararlarını beş ana başlık altında şu şekilde toplamamız mümkündür²⁸:

1) Güçlü, sürdürülebilir ve dengeli küresel büyümeyi sağlayabilmek için politikaları ve ortak hareket etme yolunu ortaya koyacak bir çerçeve oluşturulması gerekmektedir.

2) Bankalar ve diğer mali kuruluşlar için geçerli düzenlemelerin krize yol açan aşırılıkları dizginleyebilecek duruma getirilmesi gerekmektedir.

3) Dünyadaki en fakir durumda olanların yiyecek, yakıt ve finansman olanaklarına ulaşmalarının sağlanması, bu ülkelerden haksız kaynak çıkışlarının engellenmesi gerekmektedir.

4) Orta dönemde etkin olmayan fosil yakıt desteklerinin kaldırılması ya da akılcı hale getirilmesi; bunun en fakir olanların durumu gözetilerek yapılması gerekmektedir.

5) Ekonomilerin dışa açıklığının korunmasına [koruyuculuğa gidilmemesine] dikkat edilmesi; daha "yeşil" ve "sürdürülebilir" büyüme sağlanmaya çalışılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

G-20 Pittsburg Liderler Zirvesinin hemen ardından yapılan, 6-7 Kasım 2009 tarihlerinde İskoçya- St. Andrews'da düzenlenen G-20 Maliye Bakanları zirvesinde, küresel kriz ayrıca Aralık 2009'da Kopenhag'da yapılacak iklim zirvesi öncesi, iklim değişikliği konusu ele alınmıştır. Ancak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin Maliye Bakanları ve toplantıya katılan Merkez Bankaları Başkanları, yatırımcıların aşırı risk peşinde koşan bankalardan nasıl korunacağı ve iklimin korunmasına aktarılacak fonların nereden karşılanacağı

²⁸ Hasan Ersel, "G-20 Ülkelerinin Keyfi Politikalar Uygulayabilmesi Artık Kolay Değil", *Referans Gazetesi*, 12.10.2009.

konusunda uzlaşma sağlayamamıştır. Ayrıca gelişmiş ve gelişmekte olan 20 ülkenin Maliye Bakanları, ekonomide iyileşmeden emin olunana kadar teşvik önlemlerinin sürdürülmesi gerektiğine karar vermişlerdir. Ayrıca iyileşmenin istikrarsız ve desteğe dayalı olduğu ve işsizliğin temel sorun olduğu vurgulanmıştır²⁹. G-20 Maliye Bakanları'nın ekonomik krizin başladığı günden bu yana büyük başarılar elde ettikleri, ekonomide istikrarsızlığın ortadan kaldırılması, toplumların yüksek riskten korunması gerektiğini belirtildikten sonra, İngiltere Başbakanı Gordon Brown, küresel mali piyasalara yeni vergi uygulanması önerisinde bulunmuştur. Ancak ABD bu öneriye karşı çıkmış, Almanya ise destek vermiştir³⁰.

6-7 Kasım'da İskoçya Zirvesi sonucunda IMF "Küresel Ekonomik Olasılıklar ve Çıkış Politikalarının İlkeleri" başlıklı bir rapor yayımlamıştır. Raporla ülkelerin uygulayacakları "krizden çıkış stratejilerinin" güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir ekonomik büyüme için zemin oluşturması gerektiği belirtilmiş ve bunun için de yedi ilke saptanmıştır. Söz konusu ilkelerle, kriz sırasında alınan olağanüstü destek önlemlerinden çıkış sırasında uygulanacak ekonomik politikaların tasarlanması ve bunların yerine getirilmesi için ortak bir zemin oluşturulması amaçlanmıştır. Göz önünde bulundurulması gereken yedi ilke şöyledir³¹:

²⁹ Krizden Çıkışın Yedi İlkesi, *Cumhuriyet Gazetesi*, 9 Kasım 2009, s.11.

³⁰ Barbara Wesel (Çev: Meltem Karagöz), "G-20 Maliye Bakanları Uzlaşamadı", <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4870518,00.html>, 08.11.2009

³¹ İşte IMF'nin Krizden Çıkış İçin Yedi İlkesi, *Referans Gazetesi*, 08.11.2009.; Krizden Çıkışın Yedi İlkesi, *Cumhuriyet Gazetesi*, 9 Kasım 2009, s.11.; IMF: "Küresel Büyümede Öncü Türkiye",

İlke 1: Çıkışın zamanlaması ekonominin ve finansal sistemin durumuna bağlı olmalı ve talebe daha büyük destek ve finansal onarımdan yana olmalı. İletişim stratejileri ve beklenmedik durumlardaki uygulamaları umutların sağlam demir atmasına ve piyasadaki korkuların yatışmasına yardımcı olacaktır.

İlke 2: Bazı istisnalar dışında, ekonomi politikasının en önemli önceliği mali konsolidasyon olmalı. Para politikası, genel teşviğin arzu edilen düzeye ulaşmasını sağlamak için daha kolay ayarlanabilir.

İlke 3: Mali çıkış stratejileri, kamu borcunun belli bir zaman dilimi içinde, ihtiyatlı düzeylere düşürülmesi hedefiyle birlikte saydam, etraflı ve açıkça tebliğ edilmeye hazır olmalıdır.

İlke 4: Kriz bağlantılı önlemlerin geçici olmasını sağlayan hareketlerle birlikte başlayan, daha güçlü bir faiz dışı denge, mali ayarlamalar için anahtar sürükleyici güç olmalıdır.

İlke 5: Faiz oranlarının yükseltilmesinden, alışlagelmiş sıkı para politikası uygulamalarından önce, geleneklere uymayan para politikalarının bırakılması gerekmez. Geleneklere uymayan para politikası önlemlerini sürdürmek, faiz oranlarında artışları engellemeyi gerektirmez.

İlke 6: Finansal politika desteğinin ne zaman ve nasıl ortadan kaldırılacağına ekonomik koşullar, finansal piyasaların istikrarı ve piyasa bazlı mekanizmalar karar vermelidir.

İlke 7: Çıkış politikalarının uyumlu hale getirilmesi tüm ülkelerin hâsıllarında iyileşmelere yol açacaktır. Eşgüdüm 'senkronizasyon' olmak zorunda değildir

ancak ekonomi politikaları arasında eşgüdüm eksikliği karşı yayılma etkileri ortaya çıkarabilir.

IV. Sonuç

Dünyada ortaya çıkan sorunların ortak olarak çözümlene anlayışı ile G-20'nin etkinliği geliştirilmek istenmektedir. Dünya ekonomik krizinin gelişmiş ülkelerde ortaya çıkmasına rağmen çözümün toplu olarak alınması ise paylaşım ve sorumluluk anlayışının ifadesidir. Ortak alınan kararlar uygulamayı yaygınlaştırırken küreselleşmenin homojenliğini de arttırmaktadır. Ekonomik sorunların yanı sıra çevre, güvenlik, dengeli büyüme, sürdürülebilirlik ve serbest rekabet için oluşacak işbirliği gelecekte de dünyanın daha büyük ölçüde refahını arttırmayı amaçlamaktadır. Gelecekte belirlenmesi gereken konu ise kriz ve çevre kirliliğinin gelişmiş ülkeler tarafından yaratılmasının yanı sıra, külfetinin de G-20'ye yüklenmemesidir.

Kaynakça

About G-20, http://www.g20.org/about_what_is_g20.aspx.

A. Botan Berker, "G20 Londra Zirvesine Doğru Global Ekonomik Büyümenin Canlandırılması Zirvesi", www.icem.org/tr/78-ICEM-InBrief/3059, 14 Mart 2009.

Bahadır Kaleağası, "G-20 Zirvesi ve Türkiye'nin Stratejik Önemi", 7 Nisan 2009, <http://www.siyasaliletisim.org/index.php/ariv/yorum/522-g-20-zirvesi-ve-tuerkiyenin-stratejik-oenemi.html>.

Barbara Wesel (Çev: Meltem Karagöz), "G-20 Maliye Bakanları Uzlaşamadı", <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4870518,00.html>, 08.11.2009

İşte IMF'nin Krizden Çıkış İçin Yedi İlkesi, **Referans Gazetesi**, 08.11.2009.

G-7 (G-8) Ülkeleri, www.dtm.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../g7.doc.

G-20, <http://www.turkcebilgi.com/g20/> ansiklopedi.

<http://www.euractiv.com.tr/finansal-hizmetler/article/imf--kuresel-buyumede-ocnu-trkiye-007678>.

<http://en.wikipedia.org/wiki/G22>.

G-20 Tarihçesi, <http://www.ansiklopedia.org/G20>.

G 20 Londra Zirvesi, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/1673-g20-londra-zirvesi.html>.

Group of 22, <http://en.wikipedia.org/wiki/G22>

Group of 33, http://en.wikipedia.org/wiki/G33_industrialized_countries.

Güven SAK, "G-8 Artı 5 Değil G-20 Olması Başarıdır", **Referans Gazetesi**, 14.11.2008.

Hasan Ersel, "G-20 Ülkelerinin Keyfi Politikalar Uygulayabilmesi Artık Kolay Değil", **Referans Gazetesi**, 12.10.2009.

IMF: "Küresel Büyümede Öncü Türkiye", <http://www.euractiv.com.tr/finansal-hizmetler/article/imf--kuresel-buyumede-ocnu-trkiye-007678>.

Küresel Kriz Çalışma Grubu, "Küresel Krizden Çıkış Arayışları: G-20 Zirvesinde Türkiye Ne Yapmalı?", http://www.tepav.org.tr/tur-admin/dosyabul/upload/pn_g20.pdf.

Mehmet Şahin ve Bahattin Hamarat, "G10-Avrupa Birliği ve OECD Ülkelerinin Sosyo-Ekonomik Benzerliklerinin Fuzzy Kümeleme Analizi ile Belirlenmesi", 2002,

<http://www.econ.utah.edu-ehrbarerc2002pdf/P397.pdf>

Mustafa Kutlay, "G-20 Pittsburg Zirvesi: Küresel Ekonomik Dengelerde Değişime Doğru

(mu?)", <http://www.usakgundem.com/yazar/1253/g%E2%80%9320-pittsburgh-zirvesi-k%C3%BCresel-ekonomik-dengelerde-%C4%9Fi%C5%9Fime-do%C4%9Fru-mu.html>.

"Tarihi Bir Fırsatın Değerlendirilmesi: Küresel Ekonomik ve Finansal Sistemin Yeniden Şekillendirilmesine İlişkin Üç İlke", IMF Başkanı Dominique Strauss- Kahn'ın Konuşma Metni, 2 Ekim 2009, Çırağan Sarayı, <http://www.imf.org/external/long/turkish/np/speeches/2009/100209t.pdf>.

The Pittsburg Summit 2009, Leaders' Statement: The Pittsburg Summit, September 24-25, 2009, <http://www.pittsburgsummit.gov/mediacenter/129639.htm>.

What is the G-20?, http://www.g20.org/about_working_groups.aspx.

<http://www.abvizyonu.com/ekonomi/g20-zirvesi-ocnesi-eurochambers-ortak-aciklamasi-kuresel-kriz-hepimizin-sorumlulugu.html>.

<http://www.seslisozluk.com/?word=fossil+fue&sbT=Search&ssQBy=0>.

www.dtm.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../g7.doc.

<http://www.timeturk.com/haberdetay.asp?Newsid=63081>.

Lise Türlerine Göre ÖSYS Sonuçları (2009 - 10)

Okul Türü	ÖSYS'ye Başvuran	Ön Lisans	Açık Öğretim	Toplam Yerleşen	Yüzde	Okul Türü	ÖSYS'ye Başvuran	Ön Lisans	Açık Öğretim	Toplam Yerleşen	Yüzde		
Sosyal Bilimler Lisesi	316	267	-	11	278	87.9	Özel Lise	9.142	3.363	853	1.094	5.310	5
Özel Fen Lisesi	3.303	2.345	24	93	2.462	74.5	Özel Akşam Lisesi	4.478	475	795	1.223	2.493	55
Anadolu Öğretmen Liseleri	18.872	12.969	159	750	13.878	73.5	Askeri Lise	507	236	5	38	279	5
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	71.562	33.661	8.295	8.816	50.772	70.9	Endüstri Meslek Liseleri	128.225	4.309	45.457	18.658	68.424	53
Yabancı Dilde Eğitim							Atsubay Hazırlama Okulu	654	14	21	322	357	54
Yapan Özel Lise	23.452	12.968	1.308	2.128	16.404	69.9	Sekreterlik Meslek Liseleri	69	-	9	26	35	50
Devlet Fen Lisesi	6.889	4.470	15	89	4.574	68.3	Genel Lise	745.639	112.689	104.533	143.978	361.200	48
Otelcilik Turizm							Kız Meslek Liseleri	84.423	3.312	18.206	18.276	39.794	47
Meslek Liseleri	8.686	1.211	3.562	1.074	5.847	67.3	Akşam Lisesi	168	1	6	65	72	42
Diğer Meslek Liseleri	3.903	197	1.714	610	2.521	64.5	Polis Koleji	91	16	1	20	37	40
Anadolu Lisesi	147.598	85.703	3.578	5.656	94.937	64.3	Spor Lisesi	318	39	4	27	70	2
Ticaret Meslek Liseleri	79.267	1.649	30.571	18.121	50.341	63.5	Güzel Sanatlar Lisesi	3.469	19	139	281	439	12
Teknik Liseler	24.212	2.803	10.530	2.064	15.397	63.5	Diğer	755	2	2	14	18	2
Sağlık Meslek Liseleri	28.764	284	6.739	10.107	17.130	59.5	Genel Toplam	1.451.350	290.097	238.631	257.949	786.677	54
İmam Hatip Lisesi	56.788	7.095	2.105	24.408	33.608	59.1							

Kaynak: Abbas Güçlü, Milliyet Gazetesi, 14.08.2009